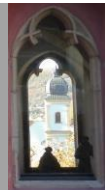

Na prvom obrázku je zaujímavé súsošie, ktoré sa nachádza na nábřeží Dunaja. Prečo práve toto súsošie? Pretože prakticky celé prvé číslo Dejepis extra v roku 2022 sa bude venovať bratislavským pamiatkam, ktoré s vodou súvisia alebo ich voda ovplyvňuje.

Na druhom obrázku môžete vidieť **budovu**, ktorej okno sa nachádza v hlavičke Dejepis extra. Tá **priniesla** viacerým **žiakom** (v rámci súťaže vyhlásenej pri príležitosti jubilea nášho dejepisného časopisu) **jednotku**.

Vážení čitatelia,

hoci sme iba nedávno oslavovali Silvestra, zakrátko po ňom sa rozbehlo vyučovanie a k nemu neodmysliteľne patrí vždy nové číslo Dejepisu extra.

V jeho predchádzajúcich častiach sme sa počas posledných dvoch rokov väčšinou virtuálne túlili po rôznych miestach Slovenska či Európy a Bratislavu sme obchádzali. Teraz to napravíme. Toto číslo bude skoro monotematické a pozrieme sa v ňom na bratislavské pamiatky, ktoré nejakým spôsobom súvisia s vodou. Najskôr si pôjdeme pozrieť viaceré bratislavské fontány. Niektoré z nich už čoto pamätajú, iné sú mladšie a jedna z nich možno o nejakú dobu zanikne. Najskôr si ukážeme tie, ktoré sú všeobecne známe. Medzi ne určite patrí fontána na Šafárikovom námestí.

Možno si myslíte, že práve táto fontána priniesla jej autorovi najväčšiu slávu. Nie je to však pravda. Známý sochár, ktorý ju vytvoril, totiž realizoval aj sochu barlolámača na začiatku mosta v Piešťanoch a tá je vo svete omnoho známejšia.

Dokonca sa pre ňu rozhorel spor medzi Piešťanmi a Trenčianskymi Teplicami. Piešťany vyhrali a sochu barlolámača môže ako symbol kúpeľníctva používať iba toto mesto.

časopis nie iba pre tých, čo majú radi históriu, **otvára okná do minulosti**

Ďalšou zaujímavou a všeobecne známou fontánou je tá pred budovou bývalého mestského divadla, ktoré bolo neskôr zmenené na sídlo Slovenského národného divadla.

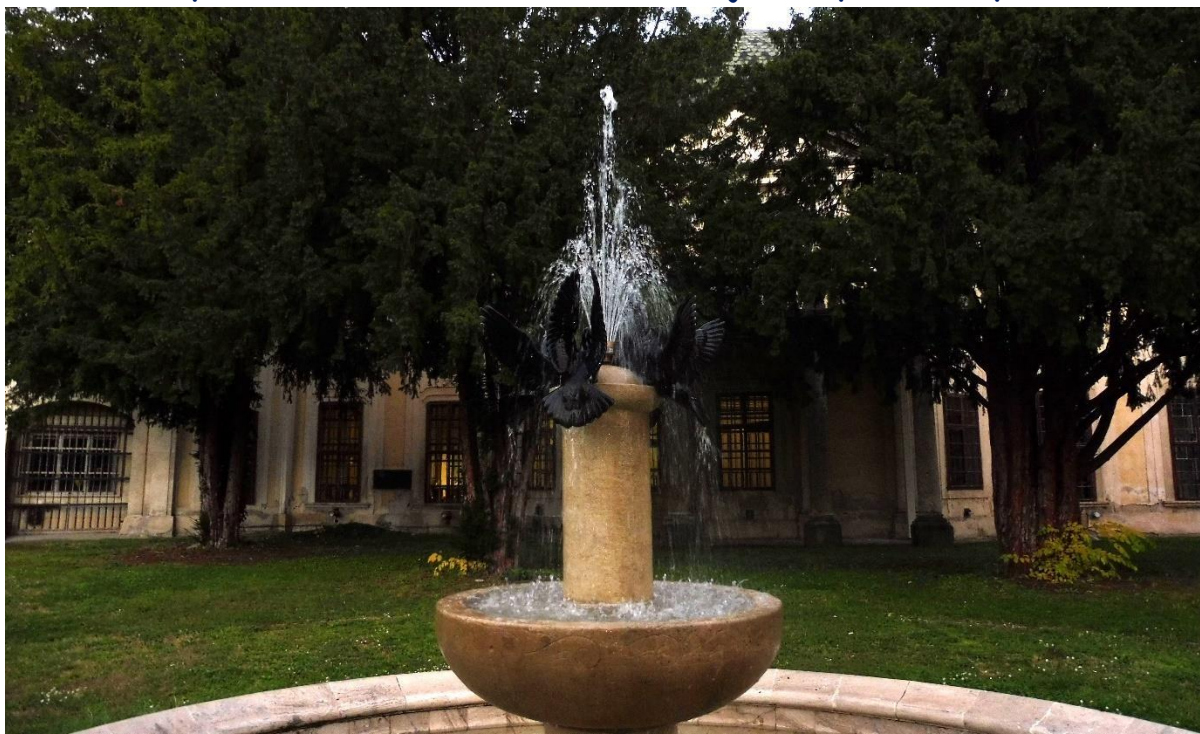

Zaujímavé je, že keď sa Slovenské národné divadlo presťahovalo do novej budovy, bola aj pred ňou vytvorená fontána. Otázkou je, ktorá z nich je krajšia.

Ďalšia zaujímavá fontána stojí na čestnom, no nie veľmi navštevovanom mieste. Jedná sa o parčík za budovou rektorátu Lekárskej fakulty Univerzity Komenského.

Viete, ktorý šľachtický rod si dal postaviť palác, kde dnes sídli rektorát tejto prestížnej školy?

V dobe stavby paláca nebola voda takou samozrejmosťou ako dnes. Na viacerých miestach Bratislavy, však bolo možné nájsť zaujímavé riešenie zdroje vody. Ved' posúďte. Nie všetky zo štyroch, ktoré ponúkame, sú originálne. Čo myslíte, ktoré sú iba novoveké kópie?

Na ďalšom obrázku vidíte známu „Rolandovu“ fontánu, ktorá bola postavená po veľkom požiari panovníkom Maximiliánom. Dnes však na námestí nie je originál, ale iba vydarená novoveká kópia, na ktorej by sa socha „Rolanda“ mohla otočiť’.

Maximilián by sa určite čudoval, keby videl, čo všetko sa dnes skrýva iba pár centimetrov pod povrchom Hlavného námestia a zabezpečuje komfort ľudí.

Hoci aj v časoch nielen Maximiliána jestvovali potrubia, cez ktoré sa z okolitých kopcov pokrytých lesmi prípadne vinohradmi dopravovala voda. Dnes z bratislavských lesov ostalo pomerne málo. Niektoré boli zmenené na park, ale aj tak stále vodu zadržávajú. Zásluhou pána Justiho vznikol napríklad aj známy Horský park. Škoda, že o tom nevedia vandali, ktorí počmárali jeho pamätník.

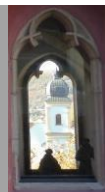

Ďalšie dve moderné stavby ukazujú, ako sa s Dunajom, ktorý je veľriekou, dá či nedá spolupracovať. Na prvej fotografii je pohľad na známu galériu na východnom konci Bratislavy. Jej architekt ju navrhol na mieste, kde ľudia silou skrotili Dunaj.

Na druhej fotografii zo západného konca Bratislavy vidíme pomník týkajúci sa najnovších dejín našej krajiny. Autor ho umiestnil na sútok Dunaja a Moravy, ktorý býva často zaplavený. Otázkou je, ako dlho bude tento pomník odolávať sile vody...

Unikátom Bratislavy je aj špecializované Vodárenské múzeum. V jeho záhrade nájdete aj takúto peknú fontánu...

... či viaceré ďalšie zdroje vody.

Interiér múzea ponúka viacero makiet bratislavských vodohospodárskych stavieb, napríklad budovy, ktorá je neďaleko od Bratislavského hradu, ale nie je prístupná verejnosti. Na prvom obrázku je originál.

Na druhom je maketa zo strany, ku ktorej sa nedostanete.

Z vystavených predmetov ešte ponúkame pohľad na ďalšie dve makety.

Na druhej vidíme pohľad na súčasnú budovu múzea v dobe, keď slúžila vodárenským účelom.

časopis nie iba pre tých, čo majú radi históriu, **otvára okná do minulosti**

S múzeom sa rozlúčime pohľadom na exponát, ktorý je dodnes funkčný a môžeme si z neho načapovať naozaj čistú vodu.

Ned'aleko Vodárenského múzea je zaujímavo riešená fontána, domáci ju niekedy nazývajú aj hříbové pole.

V najstaršej minulosti mesta boli však hlavným zdrojom vody studne. Ponúkame dva pohľady. Skúste zistiť, kde by ste ich našli.

S bratislavskými pamiatkami, ktoré nejakým spôsobom súvisia s vodou, sa rozlúčime dvomi pohľadmi. Prvý zobrazuje zdroj vody pri zimnom štadióne.

Druhý pohľad je z „nádvoría“ Domu odborov. Fontána vám môže pripomínať maketu nášho terajšieho hlavného nepriateľa, ale nie je to pravda. Keďže sa bude budova búrať, je otázne, či táto zaujímavým spôsobom stvárnená fontána prežije.

Vážení čitatelia,

prišiel čas, keď treba zodpovedať otázku, kde sa nachádza okno, ktoré je vedľa nápisu Dejepis extra.

Najskôr však trochu štatistiky.

Súťaže sa zúčastnili zástupcovia všetkých tried na druhom stupni. Celkovo správnu odpoveď hľadalo viac ako 30 žiakov a žiačok, čo je približne 10% všetkých žiakov druhého stupňa.

Približne polovica z nich uspela.

Podarilo sa im objaviť, na ktorej stavbe sa okno nachádza. Niektorým až na druhý či tretí pokus. Žiaľ, boli aj takí, ktorí hoci stavbu zistili, odpoveď poslali neskoro, a tak už nemohli byť odmenení jednotkou.

Mesto, v ktorom sa stavba nachádza, je **Trenčín**
a správnou budovou je **Karner sv. Michala**.

Ako celá stavba vyzerá, ste si mohli pozrieť na prvej strane Dejepisu extra. Keďže mala súťaž veľký úspech, vyhlasujeme ďalšiu.

Úloha znie: Kde v Bratislave sa nachádza stavba, ktorá je na obrázku, a aký mala pôvodne účel? Do odpovede napíšte ulicu či námestie a jej účel.

Pomôcka: Budova sa nachádza neďaleko Bratislavského hradu.

Správne odpovede treba poslať na e-mail pána učiteľa **do 19. 1. 2022**. Máte však už iba jeden pokus a **odpovede**, ktoré prídu po termíne, **sa do súťaže už nezapočítajú**. Stále však platí, že traja žiaci z každej triedy, ktorí odpovedia správne, získajú jednotku.

